

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Vindicatio Augustanae Confessionis ab impactis ipsi, a
Roberto Cardinale Bellarmino, per summam iniuriam,
libello cui iudicii de formula concordiae titulum fecit,
viginti & duobus mendaciis**

**Titius, Gerhard
Besecenius, Stephan**

Helmetadi[i], 1656

Mendacium XXI.

[urn:nbn:de:bsz:31-67740](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-67740)

describimus, & meritum Christi fide speciali apprehensum, & iustitiam per fidem imputatam perpetuò explodit, & quàm potest maximè scurriliter insectatur, quin hoc ipso maledico Libello, Mendacio xxix, contra Apologiam disputans, *specialem illam fidem, qualem nos ponimus, deletam funditus atque exstirpatam se optare ait.* Quomodo itaque sine aperto mendacio hoc loco affirmare possit, *omnes Catholicorum libros fidem* (de quâ nobis sermo est) *passim prædicare*, bonos quosque viros iudices esse patiemur.

Et quid ille nos mentiri diceret, querentes de satisfactionibus immodicè olim apud suos de prædicatis? Cum ipse homo impius indignas ejusmodi, & in mortem ac meritum Christi contumeliosas, de satisfactionibus humanis sententias, in libris suis passim spargere non dubitaverit. Ita scribit Libro IV, de Pœnit. Cap. vii. Col. 1205, *nos accedente Dei gratiâ, verè posse aliquo modo ex propriis, ad equalitatem, ac per hoc justè & ex condigno satisfacere.* Item, Libr. Cit. Cap. XIII, *valdè probabile esse, quod satisfactio quam Deo reddimus, non pertineat ad solam iustitiam, sed etiam ad amicitiam.* Quid autem est immodicè extollere satisfactiones, si hoc non est? Certè Bellarminus ipse alibi, hæc satisfactionum præconia moderanda esse vidit & putavit. Libr. IV, de Pœnit. Cap. I, docet, *duplicem esse satisfactionem, unam que consistat in absolutâ & perfectâ equalitate, alteram que non consistat in perfectâ equalitate &c. & totam controversiam esse, de imperfecta illa Chimericâ satisfactioe.* Similiter Libr. eod. Cap. I, §. 8. dilertè scribit pro amicitia reformandâ non posse hominem Deo satisfacere. Iure protectò meritò Bellarmino hic suggeremus vulgatum illud; *Mendacem oportet esse memorem.*

MENDACIUM XXI.

Articulo de votis Monast. Augustini tempore monasteria

erant

erant libera Collegia, postea corrupta disciplina, ubique addita sunt vota, ut tanquam excogitatio carcere disciplina restitueretur. Mendacium hoc, inquit Bellarminus, sanè dignum est, cui non solum octo millia Lutheranorum subscriberent, sed etiam tot illustres civitates, totque illustrissimi Principes, suffragium suum adjungerent. Et adducit Augustini duo quædam loca in quibus voti eorum, qui in monasterio viverent, meminit. His jungit Chrysostomum, nuptias eorum qui monasterium deserunt, adulterio pejores vocantem, Hieronymum qui virginum, quæ se Deo voverint, mentionem injiciat, Epiphanium scribentem contra hæres. 61: tradidisse S. Apostolos, peccatum esse post decretam virginitatem ad nuptias converteri, Basilium qui nominatis patribus aliquanto vetustior fuerit, dicentem, Domino virginitatem professas, stupri scelus honesto conjugij nomine cupere obtere, quod Bellarminus Catharinæ, conjugij Lutheri, sicut & sequentia ejusdem Basilij βαρύτονα; horrendo sacrilegio Christi sponsæ adulter efficitur, Luthero ipsi dicta putat.

Resp. Bellarmino quod jam tum doctissimus Gerhardus ad similia plura Patrum loca, Libr. II. de Monachis Cap. xxvii. ab ipso accumulata, reposuit; Testimonia illa pleraque (cum primis pauca hæc quæ hoc loco attulit Bellarminus) de voto continentie simplice, hoc est de Professione & proposito cælibatus loqui, non autem de voto solenni, quo sub conditione aeternæ damnationis, quocunque etiam casu emergente conjugium penitus abjuratur. Nullus certè horum locorum ejurati prorsus conjugij meminit. Discrimen autem inter propositum continendi ejusque professionem, & votum in sensu Pontificio acceptum, prolixè exponit laudatus Dn: Gerhardus Loc. cit. §. 512. Ipse certè Johannes à Daventriâ, Harmon. August. Conf. à Fabricio Leodio editâ ad hunc articulum, ex Dionysij quibusdam verbis de-

Loc. com.
de Conjug.
§. 516.

68 ducit, ante Augustinum fuisse monachos, de quibus non satis constet, an tunc voverint nec ne fol. 510.

Epiphaniij verba, quod S. Apostoli tradiderint, peccatum esse post decretam virginitatem ad nuptias converti, aperte rejicula sunt, ubi enim hoc docuerunt Apostoli? Ad Basilij loca respondere placet verbis B. Chemnitij, Exam. Concil. Trid. Part. III, de Cœlibatu & Virginitate Cap. IX, fol. 66. edit. Francofurt. in majori 8vo: Non numerandi sunt quot sint, qui fortiter aliquid asseverent, sed ponderandum est quam firmiter, & ex quibus fundamentis id quod dicunt probent & confirment. Accedit & hoc, quod non sine contradictione vota illa à Patribus in ecclesiam introducta sunt. Basilio enim hæc in re contradixit clerus Neocasariensis. Hieronymi Votariis, quam acriter Romæ contradictum fuerit ipse non scriptis tantum, sed discessione etiam suâ testatum fecit. Et Ambrosius quot & quam acres habuerit hæc de re in ecclesiâ sua contradictores, ipse multis conqueritur l. 3. de Virginibus. Novum igitur hoc fuit tempore Basilij in Graciâ, tempore Hieronymi in Romanâ, tempore Ambrosij in Mediolanensi ecclesiâ. Si itaque novum fuit tempore Basilij & Ambrosij, qui Augustino antiquiores sunt, votis aliquos irrevocabilibus ad cœlibatum adstringere, & his ipsis Doctoribus, quod novi hujus exempli auctores essent, tanta contentione contradictum est, illic sequitur, licuisse hæcenus illis, qui perpetuam ejusmodi virginitatem servare animo proposuerant, eamque profecti etiam erant, necessitate ferente ab illo proposito recedere. Idem Chemnitius indicat, celebre illud quod vocat, omnium fermè veterum ipsius hæc etiam Basilij argumentum, de desponsatione sanctimonialium cum Christo, Augustinum de bono viduitatis Cap. x. expressè rejicere & refutare, recitatis multis absurdis quæ inde sequuntur, & vocare opinionem minus consideratam. Equibus non tantum Bellarmini in Lutherum

fol. eod. &
præced 64.

rum ejusque conjugem scurrilitas, satis superque retundi-
tur, sed responsio quoque parata est ad illam Bellarmini
objectionem, quam ex adductis Basilij aliorumque verbis
format: *cur obsecro nuptiæ Monachorum adulteriis sunt pejores,
si nullis votis teneantur?* Supponit scilicet Basilius *illam san-
ctimonialium cum Christo desponsationem*, quam Augustinus
confutat & ob hanc ipsam, nuptias ejusmodi personæ ad
ulterio pejores vocat. Sublatâ autem illâ desponsatione,
tollitur simul illud quod votariis nubentibus impropera-
tur adulterio pejus crimen. Dimittamus itaque hoc loco
Basilium, quamvis aliâs re & nomine magnum.

MENDACIVM XXII.

Artic. eod. *Docebant vota paria esse baptismo, docebant
se hoc vita genere mereri remissionem peccatorum, & justificati-
onem coram Deo. Et infra; ita persuadebant vitam monasticam
esse meliorem baptismo. Et addit Philippus in Apologiâ;
docebant applicata aliis, alios salvare. Subjicit Bellarminus:
At quis Catholicorum unquam ita docuit? Et distinguit
ac dicit (1.) opera religionis (monastica) esse meritoria vite æ-
ternæ & si à justis fiant, conducere ad satisfaciendum pro pecca-
tis, sicut cetera omnia bona opera, at mereri justificationem illam,
quâ ex impiis efficitur justus, nullum Catholicorum docere (2.)
posse Monachos facere alios homines operum suorum bonorum par-
ticipes, -- at quod possit monachus alios suis operibus salvos facere,
merendo eis gratiam & gloriam, mera calumnia est, inquit, ne-
mo nostrum dicit, (3.) inter baptismum & monachatum esse quan-
dam similitudinem, quod sicut in baptismo remittatur omnis pœ-
na peccatis debita, ita quoque in susceptione vite monastica fieri*
CREDIBILE SIT. *At non continuo anteponimus, pergit, vel
aquamus Monachatum baptismo: Baptismus enim & culpam &
penam remittit, & hominem de impio facit pium, de filio Diaboli
filium Dei; Professio verò monastica solam pœnam remittit, quæ*